

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatus S. Inquisitionis Hispaniarum Qualificatoris, Et
Olim Complviti Sacrae Theologiae Professoris. Opus
Theologicum, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivt ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 4. An sit possibilis cognitio clara, & per propriam speciem habita
de Deo prout absolutè existente, quæ non sit de eodem prout præsentem,
atque adeò neque visio beatifica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

tu, quod ad rem attinet, potest spectari Deus cum omnibus suis essentialibus prædicatis, atque adeo etiam cum prædicato actualis existentia; nempe in statu merè quiditativo, eoque aut absoluto, aut conditionato, & in statu existentiæ absoluto: ex quibus duo priores à tertio posteriore præsciunt quoad suam cognoscibilitatem; atque ita in illis integer Deus cognosci potest quoad omnia sua prædicata essentialia; quin per eandem cognitionem in hoc cognoscatur. Quo fit, ut cognitio de integro Deo, atque adeo etiam de existentia actuali eius prout in statu quiditativo præcisè, quantumvis per propriam speciem habita, ita quiditativa sit, ut non sit strictè intuitiva, & visio beatifica; vti est cognitio de Deo ipso, & deque eius actuali existentia prout in statu existentiæ absoluto. Itaque, etsi existentia actualis sit prædicatum Dei essentialè perinde, ac bonitas, vel intellectus, vel voluntas, &c. nihil refert, quominus Deus in tribus statibus prædicatis per propriam speciem possit cognosci quoad actualem existentiam; quemadmodum & quoad bonitatem, vel intellectum, vel voluntatem, &c. quin aut status isti, aut cognitiones correspondentes singulis confundantur. Diuersum quid igitur est, iudicare aut absolute, aut conditionatè, Deum esse bonum, vel actu, & necessariò existentem de suo, siue ex suo conceptu obiectivo præcisè; ac iudicare absolute, Deum esse bonum, vel actu, & necessariò existentem à parte rei existentially. Primum enim etiam de secundo Deo chymærico iudicari potest, de factoque iudicatur verè non solum à creaturà, sed etiam à Deo: cum tamen secundum de illo verè iudicari non possit, ut constat. Quæ omnia ex vniuersali doctrinà traditâ disp. 10. Phari citatâ conspicua sunt.

Instabis. Existentiæ actualis Dei non utcumque est prædicatum Dei essentialè, sed prout in statu absoluto existentiæ: quia Deus per suam essentialitatem habet realiter, & absolute, atque existentially existere. Ergo, nisi Deus agnoscat, seu iudicetur absolute, existentiallyque, existens à parte rei, non cognoscetur quoad essentialitatem; proindeque nec quiditativè. Distinguo antecedens. Existentiæ actualis prout in statu absoluto existentiæ est prædicatum essentialè Dei considerati in eodem statu; concedo. Considerati in alio; nego. Et distinctâ pariter probatione; nego consequentiam. Quia Deus non solum est quiditativè iudicabilis prout in statu absoluto existentiæ, sed etiam prout in statu tum absoluto, tum conditionato quiditativo. Intra vnumquemque autem sunt ei essentialia, quæcumque sunt ei essentialia; non verò licet ex vno ad alium statum comparationem facere; quia alioquin non essent diuersi; sed inter se confunderentur contra vniuersalem doctrinam ex disp. 10. Phari citatâ sæpe statutam.

Ex dictis omnibus liquet primò, cognitionem quiditativam Dei, & per speciem propriam habitam optimè posse Deum ipsum attingere cum præcisione ab existentia absoluta; non quòd vnam formalitatem diuinam ab aliâ præsciudere valeat; hoc enim repugnat; sed quòd totum Deum in aliquo statu diuerso ab absoluto existentiæ possit attingere: hoc enim bene fieri potest, vti explicuimus. Tantumdemque venit dicendum de cognitione existentiæ conditionatâ, quæ Deus prout existens sub conditione per propriam speciem cognosci potest, ut statuimus. Secundò

liquet, quomodo quævis eiusmodi cognitionum non sit strictè visio intuitiva Dei, nec faciens beatum habentem illam. Per quod ad cætera. Aduersariorum argumenta oppositum positissimè contententia patet solutio.

QVÆSTIO IV.

An sit possibilis cognitio clara, & per propriam speciem habita de Deo prout absolute existente, quæ non sit de eodem prout præsentem. Atque adeo neque visio beatifica.

PRO resolutione suppono primò, Deum bifariam posse cognosci vt præsentem. Primò præsentem temporali. Secundò præsentem locali. Id cognoscitur vt præsens præsentem temporali, quod cognoscitur vt iam nunc existens in eadem temporis mensurâ, in qua iam nunc existens est tum cognitio, per quam cognoscitur, tum cognoscens, à quo cognoscitur. Quippe rem esse præsentem temporaliter, siue existentem de præsentem, nihil est aliud, quàm illam habere iam nunc actuale esse, siue illam iam nunc actu existere in rerum naturâ. Similiterque tempus præsens, seu potius pars temporis præsens à futuris, & à præteritis distinctâ ea dicenda venit, quæ, quæ ratione est, iam nunc æqualiter, siue præsentem est, vt pluribus explicatum est in Pharo scient. disp. 10. q. 3. id autem, rigorosè loquendo, vt præsens præsentem locali cognosci dicitur, quod cognoscitur vt existens in eodem spatio locali, in quo est cognitio, per quam cognoscitur, & cognoscens, à quo cognoscitur. Tametsi, loquendo laxius, id etiam vt præsens localiter cognosci dicitur, quod cognoscitur vt existens in spatio ita propinquo, seu potius aperto cognoscenti, vt inde illum conaturaliter mouere queat ad sui cognitionem. Sic enim solent oculi videre vt præsentia ea obiecta, quæ in eorum prospectu sunt.

Suppono secundò ex dictis etiam latius loco citato, rem esse futuram, aut præteritam, nihil esse aliud, quàm existere illam in tempore, quod prius, aut posterius est tempore præsentem, in quo, siue ex quo dicitur illa futura, aut præterita. Dicitur autem absolute res futura, aut præterita, quæcumque in tempore posteriore existura est, aut extitit in anteriore respectu præsentis; siue ea in præsentem etiam existat, siue non item. Tametsi, quæ de præsentem non existit, purè futura, aut purè præterita dici possit ad distinctionem alterius casus.

Suppono tertio ex dictis ibidem, rem esse futuram, esse præsentem, & esse præteritam, diuersas veritates esse obiectiuas comparatione intellectus creati diuersis iudicijs successu temporis iudicabiles ab ipso verè, & non aliter. Iudiciaque proinde creata, siue ea per proprias species, siue per alienas sint habita, de futuro, de præsentem, & de præterito suapte essentialitè esse diuersa; atque adeo vnum in aliud nullatenus transire posse. Cuius vtriusque esserti probatio ex loco citato petenda est.

Suppono quartò ex dictis q. præced. possibilis esse apprehensionem simplicem de Deo prout

existente clarâ, & per propriam speciem habitam, quæ neque determinare valeat intellectum, illam habentis ad iudicandum, existere Deum de præsentî, neque sit simpliciter, cognitio quiditatiua, aut intuitiua Dei; nedum visio beatifica. Solum igitur est quæstio præsens de cognitione, iudicatiua clarâ, & per propriam speciem habitâ de Deo prout absolute existente, quæ non sit de Deo prout præsentè.

Propositio 1.

57 Possibilis est cognitio iudicatiua clarâ, & per propriam speciem habitâ de Deo prout absolute existente, quæ non sit de eodem prout præsentè præsentia temporali.

Quia possibilis est cognitio iudicatiua clarâ, & per propriam speciem habitâ de Deo prout absolute existente in tempore futuro, aut in præterito, atque adeo de Deo prout futuro, aut prout præterito, tamen non purè. Ergo possibilis est cognitio iudicatiua clarâ, & per propriam speciem habitâ de Deo prout absolute existente, quæ non sit de eodem prout præsentè. Antecedens est certum. Quia, cum sit verissimum, esse Deum exiturum in tempore futuro, eoque sensu esse futurum, & exitisse in præterito, eoque sensu esse præteritum, compertum est, eiusmodi obiectiuam veritatem per iudicatiuam cognitionem clarâ, & habitam per propriam speciem iudicabilem esse, & consequenter talem cognitionem possibilem esse. Consequentia ergo probatur. Quia esse Deum absolute existentem, in tempore futuro, aut præterito, atque adeo esse futurum, aut præteritum, tamen non purè, & esse Deum absolute existentem in tempore præsentè, atque adeo esse præsentem, diuersæ veritates sunt obiectiuæ diuersis iudicijs etiam per proprias species habitis à creaturâ iudicabiles iuxta suppositionem tertiam. Ergo nihil est, quod verè, iudicium etiam clarum, & per propriam speciem habitum de Deo prout futuro, aut prout præterito non esse de eodem prout præsentè.

58 Et confirmari potest primò. Quia possibilis est cognitio iudicatiua clarâ, & per propriam speciem habitâ de Antichristo vt futuro, quæ non sit de ipso vt præsentè, utpotè qui præsens non est. Ergo & cognitio similis de Deo vt futuro, quæ non sit de ipso vt præsentè. Quamvis enim Deus præ Antichristo nequeat non esse præsens: quia tamen præsentia, & futuritio de suo diuersæ veritates sunt obiectiuæ, vt cernitur in ipso Antichristo, cui conuenit vna, & non altera: etiam in Deo poterit vna, & non altera per iudicium, aliquod clarum, & per propriam speciem habitum iudicari.

59 Secundò confirmari potest. Quia nos per species alienas benè, & facile possumus iudicare de Deo, ipsum postea exiturum, siue futurum esse, quin eodem iudicio iudicemus, ipsum esse præsentem; vt satis ex se est manifestum; & quique poterit experiri. Ergo tantumdem per proprias species poterit conuenire. Ad rem quippe nulla potest idonea disparitas assignari.

60 Dices. Ad quiditatem Dei spectat existere in omni tempore. Ergo repugnat, cognosci Deum clarè, & per propriam speciem, atque

adeò quiditatiuè prout existentem in tempore futuro, aut præterito, quin simul cognoscatur prout existens in tempore præsentè. Ergo repugnat cognitio de Deo prout futuro, aut præterito, quæ non sit de eodem vt præsentè. Respondeo, existere in omni tempore ad quiditatem Dei spectare, non quidem omnino intrinsicè, & absolute, sed semixtrinsicè à consortio temporis, & ex eius suppositione. Supposito enim, quòd est tempus, qua ratione est, à suâ quiditate habet Deus non posse non existere in illo. Sicque supposito, quòd est tempus, coexistere Deum illi, siue existere in illo, proprietas est necessaria omnino quiditatis diuinæ; tamen semixtrinsicè illi. Vnde patet, bene posse Deum cum totâ suâ intrinsicè quiditate clarè, & per propriam speciem cognosci prout existentem in tempore futuro, aut præterito, atque ita prout futurum, aut præteritum; quin per eandem cognitionem cognoscatur prout existens in tempore præsentè, atque ita prout præsens. Verum quidem est, per cognitionem quiditatiuam, & clarâ de Deo vt futuro, aut præterito connaturaliter fore determinandum intellectum illam habentem, & aliunde insuper cognoscentem temporum differèntias, ad inferendum, atque adeò ad iudicandum medio discursu, Deum esse præsentem: eo quòd futuritio, aut præteritio Dei cum eius præsentia necessariò est connexa; & talem intellectum non lateret ista connexio. Hinc tamen non sequitur, vt cognitio quiditatiua & clarâ de futuritione Dei, aut præteritione debeat quoque esse cognitio de præsentia eius. Sicut non sequitur, cognitionem de quouis alio antecedente connexo cum consequente; & cognitionem de consequente debere esse eandem ex eo, quòd cognitio de antecedente absque cognitione de consequente connaturaliter esse nequeat. Hoc siquidem benè componitur, si cognitio de antecedente prout connexo cum consequente alteram de consequente ipso necessariò progignat. Recognoscatur ad rem doctrina tradita à nobis in Pharo Scient. disp. 2. q. 5. vnâ cum traditâ disp. 7. quæst. 2.

Itaque eo ipso, quòd est possibilis cognitio 61 quiditatiua, clarâ, & per propriam speciem habitâ de Deo prout existente in tempore futuro, aut in præterito, nequit non esse possibilis cognitio iudicatiua, clarâ, & per propriam speciem habitâ de Deo prout existente, quæ non sit de Deo prout præsentè. Quia possibile est, quòd iudicium de Deo prout futuro, aut prout præterito non sit de eodem prout præsentè, vt constat ex dictis. Superest tamen dubitandum, an sit possibile iudicium clarum, & habitum per propriam speciem de Deo prout existente cum præcisione ad omni tempore, quòd non sit de eodem prout præsentè.

Existimo, non esse possibile. Quia censeo, 62 omne iudicium creatum etiam per propriam speciem habitum de quouis obiecto prout existente necessariò debere esse ex suo intrinsicè modo tendendi aut de præsentè, aut de præterito, aut de futuro. Nam aliàs non notificabit intellectui illud habenti vllam ex veritatibus existentialibus, quæ obiecto existenti prout existenti competere possunt: proindeque nec erit iudicium de obiecto prout existente contra suppositionem. Quippe nulla est veritas existentialis vlli obiecto prout existenti conueniens, quæ non sit veritas aut de præsentè, aut de præterito, aut de futuro. Nullum enim obiectum potest esse verè existens, nisi aut
exi.

existendo simpliciter, aut existendo non simpliciter: quia non datur medium, ut constat. Si sic verè existens, non tamen simpliciter, dumtaxat verificabitur de illo vel quod antea existit, vel quod postea existit: cum nullus sit alius modus verè existendi, & non simpliciter, ut constat. Hoc autem ipsum est, tale obiectum existens esse aut in tempore præterito, aut in futuro, atque adeò non esse existens præcisè, seu præcisè in tempore. Si autem sit verè existens simpliciter, de illo verificabitur, quòd iam existit, siue quòd iam actu existens est. Hoc autem ipsum est, esse illud existens de præsentibus; siue ab intellectu creato concipi, & iudicari, possit cum præcisione ab omni tempore, siue non possit, sed necessariò concipi, & iudicari debeat cum respectu, siue cum conatione ad tempus præsens prout præsens. Quod mihi longè verius est. Eo quòd ex vna parte censeo, omne iudicium creatum etiam per speciem propriam habitum suapte essentia esse alligatum vnico dumtaxat instanti temporis, in quo primò existit, iuxta doctrinam, quam de iudicio nostro habito per alienas species dedi in Pharo Scient. disp. 2. q. 4. sect. 6. & de visione beatifica, aliisque iudicijs habitis per species proprias dabo inferius disp. 21. q. 5. Vnde omne iudicium creatum se ipso aut est quoddam instans temporis realis, si pro vnico instanti temporis imaginarij durat, aut est quoddam tempus reale ex partibus essentialiter successivis compositum, si durat pro pluribus, vt lococitato explicabitur. Ex alia verò parte omne iudicium creatum de obiecto prout existente simpliciter, atque adeò prout præsentibus, quale est quòd huic propositioni responderet, *Hoc obiectum existit*, siue huic, *Hoc obiectum iam nunc actualiter est existens*, necessariò connotat prout præsens aut se per se ipsum experimentaliter notum, quasi dicat, *Hoc obiectum mihi præsentibus, siue de præsentibus existenti coexistens est*; aut tempus, in quo iam præsentibus ipsum simul, & obiectum existunt, quasi dicat, *Hoc obiectum iam nunc mecum existens est in instanti temporis præsentibus*. Vtrius autem modo peragatur iudicium creatum, non de obiecto prout existente simpliciter cum præcisione ab omni tempore, sed de obiecto prout existente simpliciter cum connotatione aliquis præsentibus temporis iudicium est, ut constat. Ex quo patet, non videri possibile iudicium creatum de obiecto prout existente simpliciter, atque adeò prout præsentibus, quòd non sit de obiecto prout connotante aliquòd tempus præsentibus prout præsentibus.

63 Ex quibus omnibus concluditur, solam cognitionem indicatiam claram, & per propriam speciem habitam de Deo prout existente in tempore futuro, aut præterito posse non esse de Deo vt præsentibus. Non verò item cognitionem de Deo prout existente cum præcisione ab omni tempore. Etenim existentia exercita Dei siue vt præcisè ab omni tempore, siue vt coniuncta cum tempore præsentibus nequit non Deum constituere existentem simpliciter, atque adeò præsentibus. Cum tamen vt coniuncta cum tempore aut futuro, aut præterito non simpliciter existentem, atque adeò neque præsentibus con-

Propositio 2.

Cognitio possibilis, de qua propositio 1. nequitiam est visio beatifica.

64 Quia eo ipso, quòd non est cognitio Dei vt temporaliter præsentibus, & consequenter nequit vt existentibus simpliciter, sed præcisè vt futuris, aut præteritis, atque adeò vt existentibus non simpliciter, nequit esse possessio actualis, & præcisè Dei, qualis debet esse visio beatifica. Siquidem bonum aut futurum, aut præteritum præcisè, quòd tale nequitiam potest actualiter, & de præsentibus possideri. Nam solum bonum, quòd iam de præsentibus adest, atque adeò simpliciter est existens, quòd tale, non verò item, quòd antea fuit, neque, quòd postea erit, quòd talia, sub actuali, & iam præsentibus possessionem cadere possunt, vt satis ex se est manifestum.

Propositio 3.

65 Possibilis est cognitio iudicativa clara, & per propriam speciem habitam de Deo prout absolute existente, quòd non sit de eodem prout præsentibus præsentibus locali tam laxè, quàm strictè sumptà, iuxta diuisionem eius factam suppositione prima.

Quia possibile est, vt intellectus existens Matrini per cognitionem indicatiam claram, & per propriam speciem habitam cognoscat Deum prout existentem Roma, non verò item prout existentem Matrini: quandoquidem existeret Deum Roma, & existeret Deum Matrini, diuersa veritates sunt à diuersitate locorum siue spatorum Romani, & Matrini: diuersisque proinde iudicijs sunt iudicabiles, vt est manifestum. Eiusmodi autem cognitio de Deo erit vt prolixi absente, nullatenusque præsentibus localiter respectu cognoscentis: vt pote quòd cognitio erit non de Deo prout existente Matrini; vt opus erat, vt esset cognitio de Deo prout strictè præsentibus localiter cognoscentis: nec de Deo prout existente in loco, vnde connaturaliter posset ad talem cognitionem mouere obiectiue cognoscentem; vt opus erat, vt esset cognitio de Deo prout laxè præsentibus ipsi cognoscenti localiter: eo quòd ad talem cognitionem, vt pote ei supernaturalem, vt modò ex dicendis disp. 18. supponimus, necunde potest Deus connaturaliter cognoscentem obiectiue mouere.

66 Addo, similem cognitionem de Deo prout existente cum præcisione ab omni loco, siue spatio locali etiam fore de Deo prout simpliciter existente, & non prout præsentibus localiter cognoscenti. Nam ad hoc, vt obiectum sit præsentibus localiter cognoscenti, non sufficit, quòd ambo existant, atque adeò sibi coexistant simpliciter; vt sufficit ad hoc, vt sint sibi mutuo præsentibus temporaliter iuxta dicta propositio 1. sub finem; sed insuper requiritur, quòd simul existant in eodem loco, siue in eodem spatio locali, si sit sermo de præsentibus locali strictè; aut alterum in prospectu connaturali alterius, si sit sermo de laxè. In quo præsentibus localis, & præsentibus temporalis reuera discriminantur inter se.

Propositio 4.

67 **Cognitioni possibili, de qua propositione tertiâ, nihil deesse videtur, quominus sit visio beatifica.**

Quia nihil ei deesse videtur, quominus sit actualis possessio Dei, prout requiritur ad visionem beatificam. Quandoquidem absentia, siue distantia localis non obstat, quominus bonum absens, seu distans sub possessionem cadat, ut cernitur in bonis temporalibus absentibus, siue distantibus sæpe sepius localiter ab eis hominibus, sub quorum dominio, atque etiam possessione, sunt. Quod maximè est verum, quando possessio in actu intellectus consistit, per quem non minùs obiectum absens, siue distans localiter, quam obiectum præsens localiter, potest apprehendi, & teneri, atque adeo possideri.

68 **Vnde apparet etiam discrimen inter distantiam localem, & distantiam temporalem obiecti existentis comparatione cognoscentis illud.** Distantia enim localis non tollit, quòd obiectum distans à cognoscente actu, & simpliciter sit existens, coexistentisque ipsi cognoscenti: atque adeo nec tollit, quòd ab ipso per cognitionem possit possideri actualiter, Cum tamen distantia temporalis, à qua habet obiectum, quòd sit præteritum, aut futurum respectu cognoscentis, omnimodis tollat, quòd sit illud actu & simpliciter existens, coexistentisque ipsi cognoscenti; atque adeo & quòd ab ipso possit per cognitionem actualiter possideri. Siquidem nequit possideri actualiter, quòd actu, & simpliciter non est existens; quantumvis illud vel antea extiterit, vel sit postea extitutum, prout dicebamus proposit. 2.

QVÆSTIO V.

An sit possibilis cognitio, seu visio comprehensiva Dei.

69 **Trifariam solet comprehensio usurpari.** Primò pro assequutione, seu adeptione rei, quam insequimur. Quo sensu inter alias dotes Beatorum comprehensio computatur consistens in obtentione ultimi finis, quem Viatores sperant, & insequuntur. Iuxta quam acceptionem ait Paulus 1. ad Corinth. 9. *Sic currite, ut comprehendatis.* Et ad Philip. 3. *Sequor autem, si quomodo comprehendam.* Eademque vtuntur aliqui Patres, ut Iræneus lib. 4. aduersus hæreses cap. 37. ante medium, Nazian. orat. 25. ad Arianos fine, & orat. 34. quæ est secunda de Theologia in medio, & Epiph. hæresi 70. prope medium. Et de comprehensione quidem Dei hoc modo usurpatâ, quæ ad voluntatem potiùs spectat, quam ad intellectum, certum est, non solum esse possibilem, sed de facto etiam in Beatis omnibus reperiri. Ob id comprehensores dici solent; & Christus Dominus viator simul, & comprehensor dicitur fuisse apud S. Th. 3. p. q. 15. art. 10. Secundò accipitur comprehensio pro quavis cognitione clarâ, & perspicaci, præsertim de obiecto præsenri. Quo sensu loquitur Paulus ad Ephes. 3. dum ait, *Ne possitis comprehendere cum omnibus san-*

ctis, quæ sit latitudo, & longitudo, & sublimitas, & profundum, &c. prout ibidem Lec. 3. exponit S. Th. Et de comprehensione etiam hoc modo sumptâ certum est, in Beatis dari respectu Dei. Tertiò sumitur comprehensio pro cognitione ita adequatâ obiecto, vt totam eius cognoscibilitatem perfectè veluti circumplectatur, ac penetret. Quo sensu dixit Aug. lib. 83. qq. q. 14. *Illud comprehendere, quòd videtur cognitione finitur.* Ex quibus duæ priores comprehensionis acceptiones minus sunt propriæ, nec de illis agimus in præsenri; sed de solâ tertiâ propriissimâ, atque strictissimâ omnium. Est enim quæstio. An Deus hoc tertio genere comprehensionis omnino incomprehensibilis sit.

Propositio 1.

Deus ab intellectu creato incomprehensibilis est. 70

Hæc propositio absolute sumpta, vt sonat, citra omne dubium est de fide. Ita enim est definita in Concil. Lateran. prout habetur cap. *Firmiter de Summâ Trinit. & fide cath. ibi. Firmiter credimus, & simpliciter confitemur, quòd vnus solus est verus Deus, æternus, immensus, & immutabilis, incomprehensibilis.* Scilicet ab intellectu creato. Et continetur in sacris Litteris tum formaliter, tum illatiuè. *Jerem. 32. Magnus consilio, & incomprehensibilis cogitatu.* *Eccles. 43. Ne laboretis; non enim comprehendetis.* *Iob. 11. Forsitan vestigia Dei comprehendes? & vsque ad perfectum Omnipotentem reperies?* *Ad Rom. 11. Quàm incomprehensibilia sunt iudicia eius.* 1. ad Timot. 6. *Lucem habitat inaccessibilem.* Hoc est incomprehensibilem 1. ad Corinth. 2. *Spiritus enim scrutatur etiam profunda Dei. Quis enim hominum scit, quæ sunt hominis, nisi spiritus hominis, qui in ipso est; ita & quæ Dei sunt, nemo cognouit, nisi spiritus Dei.* Comprehensiuè scilicet iuxta Patrum intelligentiam mox exhibendam, &c.

71 **Conspirant in eandem propositionem Patres Aug. varijs in locis.** Luculentius tamen tom. 3. in quæstiunculis de Trin. explicans, quomodo Deus dicatur in Scripturis incomprehensibilis, & inuisibilis, ait q. 13. *Videri potest Deus per dona gratiæ siue ab Angelis, siue ab animabus Sancto- rum; plenam verò Diuinitatis naturam nec Angelus quilibet, nec Sancto- rum aliquis perfectè videre poterit; ideo incomprehensibilis dicitur Deus.* Idem serm. 38. de verbis Domini ait, *Si comprehendis, non est Deus.* *Attingere aliquantum mente Deum, magna beatitudo est.* *Comprehendere autem omnino impossibile.* Et in lib. Solilo. cap. 31. *Sola, inquit, Trinitas tua soli sibi integrè nota est.* Et lib. 4. de Genes. ad lit. ait. *Etsi sanctis Angelis iam esse minus æquales, non utique nobis ita esset nota diuina substantia, sicut ipsa sibi.* Videlicet comprehensiuè. Beda ad illud 1. Ioan. 3. *Videbimus eum sicuti est.* *Promittitur, inquit, nobis videre Deum: nam comprehendere concedi non potest.* *Epiph. lib. 3. hæresi 70. ait. Deus infinitis modis, & adhuc amplius incomprehensibilis est.* Et postea. *Omnia, quæ ab ipso facta sunt, infra ipsius gloriam sunt; sola autem Trinitas incomprehensibilis est.* *Cyrril. Hieros. cath. 6. aperte sentit, Deum à solo Spiritu sancto, & Filio, hoc est, à se ipso comprehensiuè cognosci posse: nam postquam dixisset, Angelos videre Deum, quantum possunt, subdit, solus autem Spiritus sanctus ita, vt oportet, videt: ille enim scrutatur*